

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

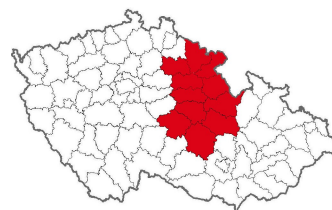
Havlíčkův Brod 28.6.2011
čj. SRS 042656/2011

Oblastní odbor SRS
Smetanovo nám. 279
580 01 Havlíčkův Brod

Zpráva č. 13 oblastního odboru HAVLÍČKŮV BROD o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 20.6.–26.6.2011

1. Počasí

A opět stejný průběh – v první polovině týdne stoupající teploty a poté postupné ochlazování a přibývání oblačnosti s přeháňkami. Srážky vykazovaly velmi rozdílnou intenzitu a lokálně byly zaznamenány i kroupy. V úterý 21.6. se nad okresy Chrudim a především Pardubice přehnalo tornádo a způsobilo nemalé škody. Ty se však netýkaly porostů. Ani v místech, kde padaly kroupy, nebylo zaznamenáno výraznější poškození plodin. Pouze v lokalitách se silnými průtržemi došlo k půdní erozi a jsou hlášeny i polehlé porosty.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Porosty zemědělských plodin jsou v dobrém stavu a je předpoklad dobrých výnosů. Ve sledovaném období byly sice příhodné podmínky pro rozvoj houbových chorob, ale jejich nárůst není dramatický. Ani výskyty živočišných škůdců nedosáhly kritických hodnot a dle potřeby jsou regulovány insekticidy. Byla zahájena sklizeň semenných porostů inkarnátu a probíhá sklizeň druhých sečí luk a trvalých travních porostů.

OBILNINY

Pomalu ale jistě se blíží čas sklizně, na Pardubicku a Královéhradecku budou žně pravděpodobně zahájeny již v tomto týdnu sklizní ozimého ječmene. Je předpoklad, že začátek žní bude minimálně o týden dříve než v minulých letech. U porostů zaplevelených nebo nerovnoměrně dozrávajících bude zřejmě ve větším rozsahu prováděna desikace. Výskyty houbových chorob jsou sice hlášeny z celé sledované oblasti, ale napadení praporcových listů, případně klasů je výjimkou. Stejně i škody způsobené živočišnými škůdci jsou zatím minimální.

PŠENICE OZIMÁ (RF 69–77 BBCH)

Výskyty houbových chorob zůstávají lokalizovány ve spodních patrech porostů a stupeň napadení je slabý až střední. Napadení praporcového listu je výjimečné a například tečkovaná listová skvrnitost pšenice (*Mycosphaerella graminicola*) a tečkovaná plevová a listová skvrnitost pšenice (*Phaeosphaeria nodorum*) je hlášena z okresu Žďár nad Sázavou /lokality Rovečné a Černá/.

Stejná situace je i ve výskytech světle hnědé skvrnitosti pšenice (*Pyrenophora tritici-repensis*) a padlí pšenice (*Blumeria graminis*).

První výskyty hnědé rzivosti pšenice (*Puccinia recondita*) byly zaznamenány v okrese Žďár nad Sázavou /lokality Rovečné a Černá/.

Hlášeny jsou také první nálezy **černě (*Alternaria spp.*)** z okresu Chrudim /lokalita Medlešice a **růžovění klasů pšenice *Fusarium spp.*** z okresů Havlíčkův Brod /lokalita Skryje/, Jičín /lokalita Slatiny a Nemyčeves/ a Trutnov /lokalita Chroustov/.

Pozorování se provádí v době mléčné až voskové zralosti, fáze 75 – 85 BBCH. Kontroluje se 20 rostlin (odnoží) při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst x 2 rostliny). Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá, plodná odnož. Místa odběru rostlin jsou rovnoměrně rozmístěna podél trasy průchodu.

Většina porostů se zvýšenými výskyty larev **kohoutků (*Oulema sp.*)** byla ošetřena insekticidy a v současné době nejsou hlášeny výrazné škody způsobené tímto škůdcem.

Pozorování vajíček a larev se provádí ve fázi 32-37 BBCH. Pokud je vylíhlých larev méně než 50%, pozorování se opakuje po týdnu do doby, než se zjistí 50% vylíhlých larev.

Přímá ochrana spočívá v použití přípravků na ochranu rostlin na základě monitorování škůdce smýkáním a vizuálním pozorováním výskytu vajíček a larev. V případě středního výskytu (od 0,3 do 0,7 dospělců na 1 smyk) lze očekávat, že za příznivých podmínek může výskyt vajíček a larev překročit ekonomický práh škodlivosti, který nastává při výskytu 0,6 a více vajíček a larev na jednu odnož. Chemické ošetření se provádí v době, kdy je z vajíček vylíhlých více jak 50 % larev.

Výskyty mšic v porostech pšenic mají sice stoupající tendenci, ale jejich nálezy v klasech jsou spíše ojedinělé. Nově byla zaznamenána přítomnost **kyjatky osení (*Sitobion avenae*)** a **mšice střemchové (*Rhopalosiphum padi*)** v klasech na lokalitách Dachov a Mířetice /okres Chrudim/.

Pozorování se provádí na začátku metání ve fázi 51 BBCH. Ve vzdálenosti více než 20 m od okraje porostu se odebere 50 odnoží /5 míst x 10 odnoží/ a hodnotí se celá rostlina. Vypočte se průměrný počet mšic na jednu odnož.

Kritické číslo je 3 mšice na jednu odnož.

Zvýšený nálet dospělců **obaleče obilního (*Cnephasia pumicana*)** je signalizován počtem ulovených kusů ve feromonových lapácích v okresech Náchod /lokalita Maršov a Rychnovek/ a Rychnov nad Kněžnou /lokalita Rohenice/.

Nezvykle silný výskyt **klopušky chlupaté (*Lygus rugulipennis*)** v klasech byl zaznamenán na lokalitě Chroustov /okres Trutnov/. Tamtéž byl zjištěn i první výskyt nymf **kněžice obilné (*Eurygaster maura*)**.

JEČMEN JARNÍ (RF 67-77 BBCH)

V porostu na lokalitě Svobodné Dvory /okres Chrudim/ byl zjištěn výskyt **sít'ovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*)** i na praporcovém listu. Jinak jsou výskyty této choroby hodnoceny jako slabé.

Pozorování sít'ovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene se provádí na konci odnožování (29 BBCH), při objevení se posledního listu (37 BBCH) a začátkem metání (51 BBCH). Kontroluje se 20 rostlin (odnoží) při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst x 2 rostliny). Z každé rostliny se vybere jedna průměrně vzrostlá odnož. Ve fázi 29 a 37 BBCH se určí % napadených rostlin (odnoží).

Výskyty **padlí ječmene (*Blumeria graminis*)** zůstávají na stejné úrovni jako v minulém období.

Na lokalitě Praskačka /okres Hradec Králové/ byl zaznamenán lokálně střední výskyt **hnědé rzivosti ječmene (*Puccinia hordei*)**.

Střední výskyt larev **kohoutků (*Oulema sp.*)** byl zjištěn na lokalitě Svobodné Dvory v okrese Chrudim.

V okrese Ústí nad Orlicí na lokalitě Vraclav byl pozorován slabý výskyt **třásněnek (*Thysanoptera sp.*)**.

KUKUŘICE (RF 35)

Ke dni 20.6. byly nainstalovány po celé oblasti feromonové lapáky za účelem monitorování výskytu **bázlivce kukuřičného (*Diabrotica vngifera*)**.

Kontroly a záznamy výskytu dospělců na lepových deskách se provádí jednou týdně v období od 20.6. do poloviny října.

Chemická ochrana proti larvám se doporučuje při hodnotě 35 a více dospělců v průměru na jeden lapák za 14 dnů v předchozím roce. Aplikují se insekticidní mořidla nebo půdní insekticidy při seti nebo v době líhnutí larev.

Doporučený termín prvního ošetření proti dospělcům v oblasti kontinuálního šíření na pozemcích s opakovaným pěstováním kukuřice nastává v období dvou až tří týdnů po zjištění prvního jedince ve feromonových lapácích, překračujících práh škodlivosti, který je stanoven na 35 a více dospělců v průměru na jeden lapák za 14 dnů.

LUSKOVINY

HRÁCH SETÝ (RF 65 – 79 BBCH)

Další první výskyty **antraknózy hrachu (*Ascochyta pisi*)** jsou hlášeny z okresů Náchod /lokalita Volovka/ a Rychnov nad Kněžnou /lokalita Rohenice/.

První výskyt **rzi hrachové (*Uromyces pisi*)** byl zaznamenán v okrese Chrudim /lokalita Slatiňany/.

V teplejších oblastech probíhá již druhé ošetření proti **kyjatce hrachové (*Acyrtosiphon pisum*)** a pouze v okresech Jičín /lokalita Vitíněves/ a Žďár nad Sázavou /lokalita Křídla a Ruda/ byly zjištěny silné výskyty tohoto škůdce.

Pozorování se provádí 1x týdně od fáze druhého jednoduchého pravého listu do počátku žluté zralosti. Na 10-ti místech v porostu se prohlédne vždy 10 rostlin (celkem 100), mšice se z každé rostliny oklepou na papír a spočítají.

Ošetření se doporučuje při zjištění výskytu 3-5 jedinců (samiček a nymf) na rostlinu bez ohledu na růstovou fázi.

Úlovky ve feromonových lapácích svědčí o pokračujícím slabém náletu **obaleče hrachového (*Laspeyresia rusticella*)**.

OLEJNINY

Přibývají sice hlášení o výskytech houbových chorob, ale jejich intenzita je slabá. Především na okrajích porostů se v některých lokalitách vyskytují ve zvýšené míře plevela a byl zaznamenán i mírný nárůst počtu kolonií mšic.

ŘEPKA OZIMÁ (RF 75-81 BBCH)

V okrese Havlíčkův Brod /lokalita Golčův Jeníkov/ byl na bázích stonků zaznamenán první výskyt **hlízenky obecné (*Sclerotinia sclerotiorum*)**, lokálně až střední výskyty jsou hlášeny z Chrudimska.

Pozorování se provádí v období od začátku zrání až do 50 % šešulí vyzrálých (semena jsou černá a tvrdá). Při úhlopříčném průchodu porostem se na 10 místech odříznou vždy 2 za sebou rostoucí rostliny (celkem 20 rostlin). Určí se stupeň napadení pro každou odebranou rostlinu.

Neobvykle vysoké napadení šešulí **plísni zelnou (*Perenospora parasitica*)** bylo pozorováno na Svitavsku /lokalita Kamenná Horka/.

Rozšíření **plísně šedé (*Botrytis cinerea*)** ze stonků i na šešule je hlášeno z okresu Chrudim /lokalita Lukavice/ a její první výskyt spolu s výskytem **černě řepkové (*Alternaria brassicae*)** byl zaznamenán v okrese Trutnov /lokalita Bílé Poličany/.

Pozorování se provádí v období od začátku zrání až do 50 % šešulí vyzrálých (semena jsou černá a tvrdá), fáze BBCH 80 – 85. Kontroluje se 20 rostlin odebraných při úhlopříčném průchodu porostem na deseti místech vždy dvě za sebou rostoucí rostliny.

Vzrůstající počty kolonií **mšice zelné (*Brevicoryne brassicae*)** byly zjištěny v okrese Chrudim v lokalitách Hrochův Týnec, Mířetice a Lukavice.

MÁK SETÝ (RF 52-64 BBCH)

Lokálně střední napadení porostů **plísni máku (*Peronospora arborescens*)** je hlášeno z okresu Svitavy.

První výskyt **plísně šedé (*Botrytis cinerea*)** byl zaznamenán v lokalitě Sudín – okres Rychnov nad Kněžnou.

První výskyty **helmintosporiázy máku (*Pleospora calvescens*)** byly zaznamenány v okresech Hradec Králové /lokalita Lhota pod Libčany/, Náchod /lokalita Horní Rybníky/ a Žďár nad Sázavou /lokalita Vidonín/.

Všeobecně jsou na kořenech nalézány larvy **krytonosce kořenového** (**Ceutorhynchus macula-alba**), ale pouze na neošetřených plochách jsou výskyty hodnoceny jako střední /lokalita Rodkov v okrese Žďár nad Sázavou/.

OKOPANINY

Téměř veškeré produkční plochy brambor jsou pravidelně ošetřovány fungicidními a dle potřeby i insekticidními přípravky. Výskyty chorob a škůdců jsou tedy eliminovány a jimi způsobené škody jsou znatelné spíše na zahrádkách a záhumenkách. V ranobramborářské oblasti probíhá sklizeň a na množitelských plochách byly zahájeny desikace porostů velmi raných odrůd. V porostech cukrovky je v současné době největším problémem zvýšený výskyt plevelných řep.

BRAMBOR OBECNÝ (RF 35-75 BBCH)

První výskyty **hnědé skvrnitosti listů bramboru** (**Alternaria solani**) byly zaznamenány na plochách konzumních brambor v okrese Hradec Králové /lokality Smiřice a Plotišť/.

Nově je hlášen výskyt **plísňě bramboru** (**Phytophthora infestans**) na produkčních plochách z okresů Havlíčkův Brod /lokalita Rozsochatec/ a Chrudim /lokalita Dřevíkov/. Výskyty na zahrádkách a záhumenkách jsou pozorovány v celé sledované oblasti. Obdobná je situace i ve výskytech **mandelinky bramborové** (**Leptinotarsa decemlineata**). Na lokalitě Sovolusky byl zaznamenán první výskyt letních brouků.

Porost se prochází ve směru výsadby a zaznamenává se počet brouků. Počet a délka průchodů se stanoví tak, aby bylo prohlédnuto 0,1 ha, u ploch větších jak 10 ha 0,2 ha, přičemž je nutno porost projít nejméně 4x na různých místech tak, aby bylo podchyceno průměrné napadení.

Chemickou ochranu je třeba zahájit při výskytu 100 brouků, nebo 5000 larev na 1 ha.

Nadále je třeba udržovat insekticidní clonu u množitelských porostů z důvodu pokračujícího náletu **mšice broskvoňové** (**Myzus persicae**) a **mšice řešetlákové** (**Aphidula nasturti**).

CUKROVKA (RF 39-43)

Náhlý opad **mšice makové** (**Aphis fabae**) byl pozorován na lokalitě Chýšť v okrese Pardubice.

Lokálně až střední výskyty **plevelných řep** (**Weed beet**) byly zjištěny na lokalitách Skryje /okres Havlíčkův Brod/ a Chýšť /okres Pardubice/.

OVOCNÉ DŘEVINY

JABLOŇ (RF 73-77)

I přes mírný pokles počtů jedinců **obaleče jablečného** (**Cydia pomonella**) v lapácích, zůstávají jeho nálety na střední /okresy Havlíčkův Brod, Náchod a Svitavy/, případně silné úrovni /okres Chrudim/.

TŘEŠEŇ (RF 87-89)

Z okresů Hradec Králové a Pardubice je hlášeno zvyšující se napadení sklizených plodů **moniliniovou hnilobou plodů** (**Monilinia laxa**) především na neošetřených stromech.

ZELENINA

CIBULE

První výskyt **plísňě cibulové** (**Peronospora destructor**) byl zjištěn na zahrádkách v Hradci Králové.

Za oblastní
odbor zpracoval: Ing. Jiří Jůzl